

*М. Элебаев атындагы №10 жалпы билим берүү
мектеби*

Ачык сабак

**Тема: «Кычкылтекке
жалпы мүнөздөмө,
таралышы жана
физикалык касиеттери»**

8б класс

Химия мугалими: Сарбагышова Д.Д

2021-2022-окуу жылы

Ш. Саидов
Завуч Абеш

Сабактын планы. (химия) 8 класс

дата 26.11.2021

Тема: Кычкылтекке жалпы муноздому ,тибиятта таралышы мааниси ,алынышы жана физикалык касиеттери.

Максаттар:

1. Окуучулар кычкылтек элементи боюнча жалпы маалымат алышат жана билимин илимий көз карашта калыптандырышат
2. Кычкылтекти лабораториялык шартта ,ондурушто алуунун жолдорун жана физикалык касиеттерин айырмалашат
3. Кычкылтектин практикадагы маанисин билишет.

Усулдар изилдоо (изденуу)

Сабактын тиби :аралаш

Каражаттар жана материалдар: пробирка,спирт шамы, ,реактивдер ,интерактивдуу доска (интернет),марганцовка ,натрийд оксиди.

Предмет аралык байланыштар: биология ,география.

Негизги компетенттуулуктор			Предметтик компетенттуулуктор
маалыматтык	Социалдык-коммуникативдик	Озун-озун уюштуруу жана койгойлорду чечуу	
Аспект . 1.Милдетти чечүүгө ылайыктуу булактарды издөө. 2.Маалыматты алып чыгуу,адеп иштетүү. 3.Маал-ы иштетуу ж-а анын негизинде чечим-и кабыл алуу. 4.Маалым-ы берүү.	Аспект. 1.Коммуникациялык кырдаалды талдоо. 2.Коммун-к ишти пландаштыруу ж-а даярдоо 3 *.Коммун-к милдеттерди жүзөгө ашыруу. 5.Коммун-н ийгиликтерине баа беру (рефлексия).	Аспект. 1.Көйгөйдү аныктоо. 2.Максаттарды коюу жана пландаштыруу. 3*.Технологияларды кол-уу 4.План-уу (ички ,тышкы) ресурстарды уюштуруу. 5 *.Ишмердиктин ж-а продук-н натый-а баа беруу 6.Рефлексия (өзун –өзу баалоо.	1*. Таанып билүү жана илимий суроолорду кес билүү. 2.Химиялык кубулуштарды илимий тушундуруу (чечүү). 3.Илимий далилдөөлө пайдалануу.
Д-2 – бир же бир нече булактардан бир негиз бча маалымат алып чыгат жана анны тутумга салат.	Д3 Оозеки ,жазуу ,практика боюнча берилген маалыматтарды кабылдыйт	Д1 Ар кандай нускамалар боюнча технологияларды тура корсотот Д 2 Иш планына ылайык оз ишмердигин оз алдынча колдойт	

Сабактын журушу

№	Сабактын этабы	Мугалимдин иш аракети	Окуучунун иш аракети	Окуучуларда калыптануучу компетенттуулуктор		Баалоо	Эскертүү
				НК	ПК		
1.	Мотивация шыктандыруу (2-3мин) Алтын эреже (таанышуу)	Саламатсынарбы, маанайынар жакшыбы	Саламатчылык, б ири-бирин карап жылмайышат.				
2.	Отулгон теманы кайталоо (уй-тапшырмасын бышыктоо)(5-8мин) Интер активдуу доска (химиялык куралдарды корсотуп) сурамжылоо.	«Суроо менде –жооп кимде» 1.Химиялык элементтерди табу(ар бир топ доскага жазышып ар табышат) 2. Mg (HNO ₃), (H ₂ SO ₄), (H ₃ PO ₄), (Fe ₂ O ₃) 3 Жонокой жана татаал заттарды табу ; CO , H ₂ , Al , Ag , O ₂ , K ₂ O. 4) Химиялык реакцияларды тендегиле ; а) C + H ₂ -----CH ₄ б)K+O ₂ ----- K ₂ O 5 Химиялык элементтердин номерин табуу	1 O H Mg Mn N Zn Al S Fe B Cl P Au Si Na K 2 (63); (98); (98); (160). Эки топ тендешет Мисалы ; №30 30+30 ---60 60+5-----65 65*5-----325	A-1 D-2	ПК-3	группа топ менен	
3.	Жаны тема боюнча маалыматтарды беруу (4-5мин)	Тема боюнча иштин мазмуну берилет.	Ар бир группа дептерлерин алышып жаза башташат.	A-3 D-2	ПК-1	группа	
4	Интерактивдуу конугуулор, сабактын борбордук болугу(15-20мин)	1Жалпы тушунук Хим бел О Хим формуласы O ₂ Ag (16) Mg (32) Валенттуулугу II Жаратылышта кездешуусу Абада 29 % , топуракта жер кыртышында , сууда. Ал эми адамдн организиминде массасы бча 65% O ₂ бар анда ар биринде канча кычкылтек бар. Физикалык касиети Онсуз , туссуз, даамсыз газ абалындагы зат .1770-	65%-----100% м-----х х=?	A-3 D-5	ПК-3	группа	

		<p>жылы француз окмуштуусу Антуан Лавуазье булл жегич суюктуктардан кислоталардан пб активдуу катыша тургандыгын тапкан анны оксигениум деп атаган.. Онор жайда 1 абадан газ абалында болу палат.</p> <p>2. Лабораторияда а) Перекиске марганцовканы кошу мн (чычала) б) KNO_3 ээритип пробиркага аны вертикалдык абалга келтирип кукурттту салып коробуз</p> <p>Жаны тушунук Катализатор - реакциянын ылдамдыгыге кучотуп ,ОЗУ реакцияга катышпаган зат</p> <p>Жаратылышта фотосинтез процессии мн алынат.</p>				
5	Сабакты жыйынтыктоо, баалоо (3мин)	<p>Кеп улгулору (жыйынтыктоо)</p> <p>1.О2 даамы ,тусу,жыты барбы.....</p> <p>2. Осумдуктордун жаныбарлардын тиричилигинде мааниси кандай.....</p> <p>3.Абадагы кычкылтек кантип толукталып турат....</p> <p>4. Жаратылыштагы таркалышы кандай.....</p> <p>5 Онор жайда ,лабораторияда кантип алабыз</p>	<p>Ар бир группа бааларын санашат .</p> <p>Барак берилип кайсы жери жакты ,жакан жок</p>	А-3 (5) Д-1	Группа жана жекече	
6	Уй- тапшырмасы (2мин)	Пар-25 60-бет	Окуучулар кундолукко жазышат.			

Физикалык касиеттери

Кычкылтек

Даамы, жыты жок

Түзссүз

Сууда аз эрийт (100 көлөм сууда
3 көлөм кычкылтек эрийт)

Кайноо температурасы – 187°C

Тыгыздыгы $1,43\text{ г/л}$ (0°C ,
 $101,325\text{ кПа}$, абада 1,11 эсе оор)

Сабактын максаты:

- * Окуучулар кычкылтек элементи жөнүндө түшүнүк алышат.
- * Кычкылтекти лабораториялык шартта, өндүрүштө алуунун жолдорун жана физикалык касиеттерин айрымалашат.
- * Жаратылышка аяр мамиле жасоону көнүгүшөт

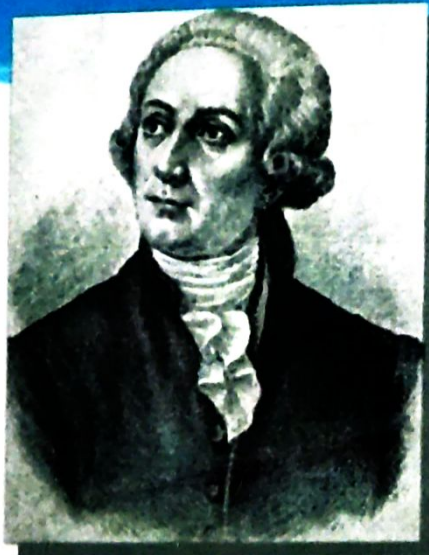
Кычкылтектин жалпы мүнөздөмөсү

- * Латынса аталышы – Oxigenium
- * Химиялык белгиси – O
- * Салыштырмалуу атомдук массасы
- * Химиялык белгиси – O_2
- * Салыштырмалуу молекулалык массасы $Mr(O_2) - 32$
- * Бирикмелерде кычкылтек адатта эки валенттүү.

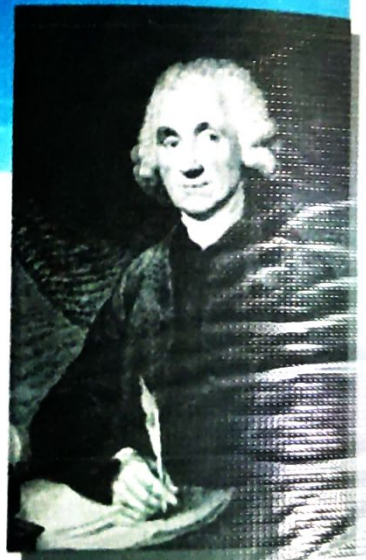
Кычкылтектин ачылуу тарыхы

1772 -1774 г. –
швед. ученый
Карл Шееле

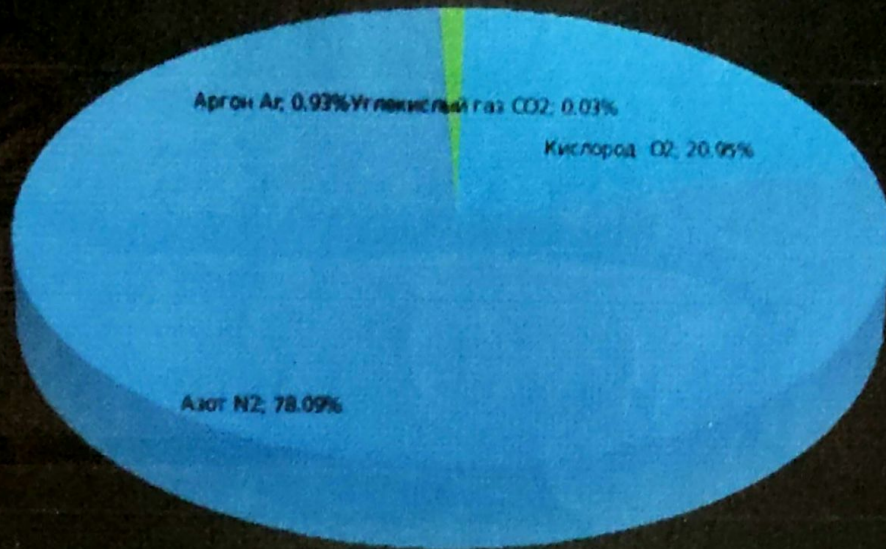
1775 год –
франц. ученый
**Антуан Лоран
Лавуазье**

1774 год –
англ. ученый
Джозеф Пристли

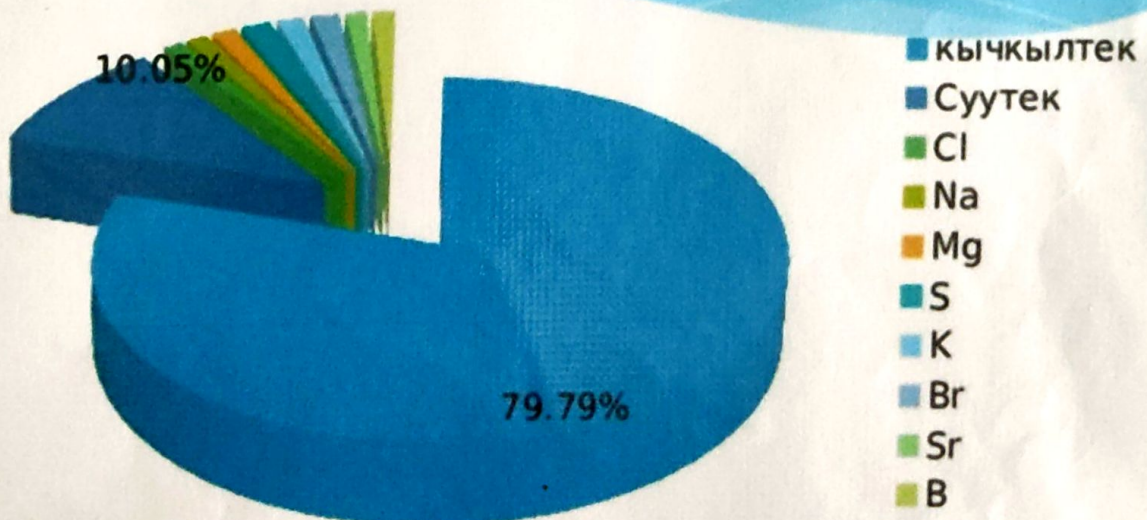
Кычкылтектин абада таралышы

Газдардын массалык үлүштөрү

■ Кислород O₂ ■ Азот N₂ ■ Аргон Ar ■ Углекислый газ CO₂

Гидросферада таралышы

КЕП ҮЛГҮЛӨРҮ

1. О2 мезгилдик системада алган орду кандай? ...
2. О2нин даамы, түсү, жытыт барбы? ...
3. Өсүмдүктөрдүн жаныбарлардын тиричиликте мааниси кандай? ...
4. Абадагы кычкылтек кантип толукталып турат?...
5. Жаратылыштагы таркалышы кандай? ...
6. Өнөр жайда, лабораторияда кантип алабыз?...
7. Кычкылтекти кантип колдоносунар? ...